

52769

AHASVER

vezhni popotnik.

Pravljiza.

Poleg nemškiga.

V LJUBLJANI, 1850.

Saloshil JANES GIONTINI, bukvar.

030016286

P
sve
terp
poti
ver
hifh
Jes
ljud
nag
tifi
je l
tem
fo r
kris
zam
blis

na k
s dr
rajo
pak
ko
luna
gron
sagu
sdaj
néke

Pravliza govoril! Ko je Jeshuf, poterpeshljivi svelizhar svetá, ki je sa odrefhenje vſih ljudi terpel in na krishu umerl, na ſvoji poſlednji britki poti pod teſho krisha ſkoraj omagal in pred Ahasverjevo hiſho ſe pozhiti hotel, je Ahasver is ſvoje hiſhe priſhel in ni pripuſtil, de bi ſe terpézhi Jeshuf nekoliko oddahnil; tudi ga je ſapeljivza ljudſtva in ſanizhevavza Sabata smerjal. Pa nanaglama ga je ſazhela veſt v perſih pezhi, in od tiſtiſmal ni imel ne pokoja ne miru in bresmiren je laſil od kraja do kraja. Pravi ſe, de ni umerl, temuzh de od tiſtiſmal okrog laſi in de je, ko ſo rabeljni zirenejſkiga Simona poſilili, Kriſtuſov krish na Golgata neſti, Ahasver s nemirnem ſerzam tudi od daljezh tjekaj ſledil in ſi ni upal bliſo tiſtiga priti, kteriga je tako ſilno raſſhalil.

Ahasver je vidil na gori Golgata Goſpoda na krish pribiti, vidil blago pobošhno mater Mario s drusimi pobošhnimi ſhenami in moſhmi po ume-razoſhim Jeſufu ſhalovati in ſolſe prelivati. On pak je vedno ſhe na gori ſtal do devete ure, ko je Jeshuf glavo nagnil in umerl. Solnze in luna ſta otamnela, ſemlja ſe je treſla od votliga gromenja, mertvi ſo is ſvojih grobov vſtajali, ſagrinjalo v tempeljnu ſe je na dvoje raſtergalo; ſdaj ſe Ahasver od kraja njemu tako ſtraſhniga néke ſtopine naſaj premakne, njegovo obliſhje

obledi in neisrezhen strah pretrese vse njegove ude in kakor od divjih ponožnih véfih in nemirnih duhov gnán beshí Ahasver is gore Golgata in nihzhe ga ni vezh vidil.

Petdesét lét po odreshenji sveta je bilo preteklo, ko je poboshen uzhenez Gospoda memo votljine (berloga) shel, ki je v goro Libanon peljala. Mosha sagleda is njé lésti, vsíga divjiga sa pogledat, s dolsimi lasmi po obrasu in po perfi; rastergana obleka komaj nagoto njegoviga shivota sakriva, glava in nogè so bôse, in sala natura okrog njega je bila v pomladanjski lepoti, kakor mlada nevesta; skalofni zhlovek pa se ni veselil, temuzh sdihoval je: „Kako hudo je, ne umréti, in soper svojo voljo shivéti, kaka martra je tó!“ Dalje se giblje in pred uzhenzam Gospoda sdaj stoji, kteriga je na gori Golgata tako hudo rasshalil. Uzhenez ga s sladkimi besedami kerfhanške ljubesni posdravi: „Hvalen bodi Jesus Kristus!“ ali odgovora „na vse vezhne zhase Amen!“ ni bilo is uft strashniga mosha slifhati, kterimu sta mladost in veselje shalost delala; prezh od uzhenza svoje ozhi oberne in se sazhne sanizhvaje is zeliga gerla krohotati. Nesfrezhni mosh je bil Ahasver, nemirni popótnik, ki se je od tistiga zhafa, ko je is Jerusalema pobegnil, po pezhovji in po votljinah vifoziga Libanona popotikal; smert si je shélel; ne jedel ne pil ni, pa vunder je shivel, poln obupanja je s svojo giavo v skalé butal, in vunder mu ni bilo mogozhe umréti; veliko dni in lét mu je v strashnim obupanju preteklo, beshal je pred svetam in pred

ljudmi; pa njegova vest ga je vedno opominjala: „Resnizhno te je Bog savergel!“

Tako je bil nefrezhni Ahasver sam na velikim svetu Boshjim; vidil je, kako so poboshni pred njim beshali, kakor pred kushnim, kakor pred Kajnam, kteriga je Bog sasnamoval. Kakor sverina od lovzov preganjana je beshal daljezh v pushave gorá. —

Ahasver je is Libanonfskiga skalovja v Rim popotoval, kjer med shtevilo bojevavzov stópi, ki so se kervavo igro igrali, s katero je zesar svoj nastóp zesarstva obhajal. Ako ravno le fredne velikosti in neskushen v ruvanji, vunder vse svoje nasprotnike premaga in njih pesti in mezhi so od njegoviga shivota tako odleteli, kakor de bi bil shelesin. S veliko zhastjo ga v zesarjevo poslopje peljejo, kjér mu vfiga dovolj dajo, kar so si le drasiga smisliti mogli; tode nepremagan ruván vse darí s divjim smeham pogleda in daljezh od sebe sadigá; sakaj stopil je med ruwane lé, de bi ga umorili; njegova velika pregreha mu je bila vedno pred ozhmí in ne minuto zhasa ni imel veselja.

Zhes tri dni Ahasver Rim sapustí in je veliko let vse Lashko prehodil, veliko mest in deshel vidil; pa shum in hrum ljudi mu ni dopadel, sovrashil je njih veselje; sakaj spominj na strashno pregreho je shivel v njegovih persih in mu je shivljenje grenil. Svedil je nekiga dné, de imajo Rimzi Jerusalemsko mesto oblézhi in spomnivshi se mesta, v kterim so grobi njegovih sprednikov, sklene, tjekaj beshati, sa pravizo se bojevati in s zhastjo v boji umreti.

Ko Ahasver v Jerusaleem pride, je v svetim mestu, nad katerim je Jezus jokal, taka revščina infila bila, kakor še nikoli poprej ne; sakaj Gospod je mesto svergel, ker je kri pravizhniga prelilo. Ajdji so mesto še dve léti oblesheno deršali; vedno huje in huje so na obleshenze pritiskali, terdno osidje poderali ter ljudstvo morili, ktero je bilo isvoljeno, pa od Gospoda sversheno, ki je njegovo konzhanje sklenil.

Vekanje in sdiho vanje je bilo v hishah, sakaj lakot je bila v mestu tako strahna, de so matere lastne otrozhizhe morale in jedle. Ahasver vidi revščino, pa njegovo serze je kamnito; veliko tavshent jih okrog njega pade, pa on gré kakor angelj smerti, zhes trupla ubitih; mezham divjih sovrashnikov se nastavlja, pa vunder ga smert ne sadene; sakaj Ahasver ni mogel umréti. Velikokrat je svoje shivljenje v nevarnost postavil, pa kakor kazha se ga je ovito deršalo in zhutil je shivljenje bolezhine samo sato, ker ga je grislo, pa ne umorilo.

Dnovi kervaviga mashevanja so minili; Jerusaleem je v oblasti ajdov, nar svetejšhi, neskonzhno lepi tempelj je poshgan in mesto je rasdjano. Na truplih svojih vojakov pade Ahasver ajdam v pest; v Rim ga peljejo s vsimi tistimi, katerim je veliko serzhnost premashnikov shivljenje pustila, de bi v velikim mestu sovrashnikov dela sushnosti opravljali.

Ahasver je bil vezh let v Rimu v sushnosti, kjer je mogel strahne shtrafinge in preganjanje terpéti; ne veselje ne bolezhine se ga niso vezh

prijele, in bal se ni nizeh, kakor shivljenja, shellel ni nizeh kakor smert, ki ga ni hotla useti. Sdaj so sazhéli v Rimu strahno kristjane preganjati, sodniki in kervosheljni rabeljni so si vse prisadevali, si nar strahnejshi martre smisliti sa Kristjane, de bi jih od Bogá in od prave vere odvernili in jih prifilili, malekovavške bogove moliti.

Ahasver je s hudobnim veseljam vidil, kako ajdji uzhenze in naslednike tistiga, kteriga je rasshalil, preganjajo in martrajo, in de bi se nad njimi masheval, se s peklenfskim veseljem v rabeljsko flushbo ponudi. Veliko nedolshnih kristjanov njegov mezh umóri, pa Ahasver se ne more svojiga mashevanja veseliti, ne more ognja vgašiti, ki mu je v serzu gorelo, in vidi tudi, kako veselo kristjanski junaki vse martre terpé in polni hvale in saupanja v Bogá umerajo.

Eniga dné so zhaštitljiviga starzhka, kerfhanfskiga duhovna martrali in umorli; komaj je Bogá hvalezh svojo dusho isdihnil, kar is med mno-shize vezh kristjanov stopi in glasno klizhe: de so tudi kristjani in de s veseljem sa svojiga gospoda in mojstra umreti shelé.

Sposnavavzi prave vere so po velikim profftoru okrog leshali, truplo na trupla — velika sveta fétev je bila! sdaj duh Gospodov Ahasvera vname; rabeljsko sekíro od sebe vershe in se med kristjane vstópi, ki so fhe smert zhakali, ter rezhe: „Tudi jes verjem v Jesufa!“ S floboga sgrabijo raskazheni rabeljni in ga k smerti vlezhejo. Ahasver pa poln veseliga upanja, de bo sdaj umerl, ne zhuti nobene bolezhine. Bas-

beljen svinez, ki so mu ga v usta vlili, se mu je sdel hladezha pijazha, globoke rane pa zvetezhe roshe, is kterih se mu bo sasheljena smert priblishala. Rabeljni vtrudeni od nezhimerniga martranja, so ga kakor umorjeniga na mestu pustili; pa Ahasver ni bil mertev; dremal je lé, morde pervikrat od tistiga dne, ko se je tako strašno pregréšhil.

Nozh je s svojo tamnoto mesto pokrila, kjer je Ahasver dremal, sdaj pridejo skrivač poboshni kristjani, de bi v tihim trupla svetnikov poppravili in sakopali. Nek poboshen, usmiljen mosh tudi Ahasvera sagleda, ga sdaj sposná, na svoje rame sadene in v podsemljski hram pod mestam Rimam nese, kjer so kristjani navadno svoje merlizhe pokopavali in potem pri pokopalishih muzhenzov svojo flushbo boshjo opravljali.

Kar je bilo poboshnih Kristjanov sbranih, so vsi svete pésmi péli, Boga in Jesufa Kristufa hvalili, ki je bil v svelizhanje svéta poslan. Ko so verni tako molili in glasno Bogá hvalili, se je Ahasver is svojiga smertniga spanja sbudil. Med trupli muzhenzov se skvishki ter shalofino sdihne: „O blagor jim, ki so v Gospodu umerli; mene pak shivljenje preganja in me bo vezhno pogubljevalo in martralo.“ To saslishati se vsi Kristjani vstrašhijo ter stresnejo; pa poboshni duhoven, ki je Ahasvera tjekaj prinesel, k obupa-jozhimu stopi ter rezhe: „Serzhen bodi Ahasver, Bog je usmiljen, ali verjesh v Jesufa Kristufa!“ Ahasver svoje oblizhje skrije in odgovori s slabim glasam: „Verjem in — tresem se.“ Duhoven ni

nehal ga tolashiti in rekel mu je: „Ahasver! ako fi se hudo pregreshil nad Gospodam, ne obupaj nad njegovo milostjo. On je svojim sovrashnikom odpustil, in na gori Golgata na krishu visézh je she sa svoje preganjevavze molil: „Gospod odpusti jim, sakaj ne vejo kaj delajo.“ Poterti Ahasver pa odgovori: „Tako je vřim odpustil, samo meni ne; mene samiga se she dershi kletev gospodova, njegova jesa; torej mora tudi moja pregréha vezhi biti, kakor drusih, in same ni usmiljenja, ni smerti, dokler sopet ne pride.“

Ahasver se pri teh besedah usdigne, se poboshnimu duhovnu sahvali in gré is shalostniga sboru Kristjanov. V Rim je pobegnil in veliko deshel obhodil, bres de bi bil kjé pokoj nashel. Divje asiafhke pufhave je premeril, v Afriko je prishel in njegovi moshgani so bili foshgani od vrozhih solnzhnih sharkov, jesik se mu je od sheje na nebo prisufhil, nobena senza, noben vir, nobena jéd ni popotnika oshivila, in vunder ni bilo mogozhe Ahasveru umreti.

Med divje kardele Afrikanzov se je meřhal, med mnoshize sovrashnikov je stopil, povřod je rane sekal in moril; pa njega nobena pfhiza ne sadéne; njega noben mezh ne rani. Ahasver ishe nefrezhne kushne kraje, in kjer je bila kuga nar hujshi, se je vřtanovil; ali smert ga ne vsame, pri potopu barke ga nozhejo valovi morja poshreti, voda ga sopet na suho vershe, smert ga nezhe iméti.

Šter sto lét je she po Jesuřovim rojřtvo minilo, snaminje svetiga Krisha je bilo řkoraj po vřim takrat snanim řvetu rasřhirjeno: Ahasver,

vezhni popotnik, se is daljnih krajev zhes Jerusalem v Rim verne. Neshteto zhloveshkih sarodov je she pomerlo, mnoge mesta, nad katerih lepoto se je bilo zhuditi, so bile rasvaline, komaj so bili njih ostanki, she slabe snaminja nek-dajne velikosti, viditi; ptuji narodi so v tistih deshelah prebivali, kjer so nekadaj ajdji gospodovali, le Ahasver sam je bil she edini zhlovek is stareh zhasov; tode zhasi niso imeli mozhi soper njega, bil je, kakor mosh v nar boljshi starosti, she pri mozhi, kakor takrat, ko ga je strafhna kletev sadela.

Ahasver vidi sdaj tempeljne Kristusa poveszhene, gre memo grobov kristjanov, ki so sadaj pozhivali od truda shivljenja, in veliko plazhilo vshivali; vidi in flishti sdaj ime tistiga od vfiga sveta visoko zhasitati, kteriga je ispred svoje vesse fosuval: nefkonzhno milo se mu stori, skoraj obupa, de mu bo pregréha odpushena. Rekel je sam pri sebi: „Reshiti hozhem svet od svoje sovrashene osebe; Bog mi bodi mil, zhe se v njegovo usmiljenost podam.“

Na otoku Sizilii po imenu, je visoka gora, ki ima v sebi vezhen ogenj, ki v zhasi s strafhno mozhjo is verha gore sazhne goreti. Na to goro se Ahasver podá, ravno ko je strafhno is sebe ogenj metala. Pred strafhnim bresdnam popotnik obstoji ter rezhe v obupu: „Kdo vé, zhe me bo bresdno vsebi obdershalo?“ se stori serzhniga in sagrausne v ognjeni grob. Tode tudi ognjeno bresdno ga ni moglo vsebi obdershati, is plamena ga sopet vershe in Ahasver pod hribam obleshi

bres savednosti, na vſim ſhivotu ofmojen in hro-
hotal je, kakor zhlovek, ki ima umréti.

Pod ſtraſhno goro je poboshen puſhavnik ſvojo kozhizo imel, v kateri je skrivaj ſhivel v molitvi in v dobrih delih, ktere je nefrèzhnim ljudém fkaſoval. Ahasvera tukaj ſagledati ga neſe v ſvojo kozhizo, mu ſtreshe in mu osdravlja s možhnimi ſelfhi njegove rane, in s sdravjem se mu tudi ſavedenje verne. Ko ſe je Ahasver sbrihtal: je ſhaloſtno sdihn timer: „Sakaj niſi mojiga ſhivljenja trohnobi in divjim ſverinam puſtil? Oh, ſhiveti moram, preklet od Boga moram ſhiveti, nemorem umréti; elementi nimajo vezh mozhi zhes mene, varjejo me v moje terpljenje. Sladko ſhivljenje, ktero ſe vam ljudem blagoſlov (ſhe-gen) ſdi, je meni britko terpljenje.“ Tako toſhi nefrèzhni popotnik.

Poboshni puſhavnik ga je tolashil: „Ahas-ver!“ mu rezhe „Goſpodova ſhiba je teſhka, pa ſhe teſheji je bila tvoja pregrèha; tode vezhi je miloſt goſpodova! torej poterpi in noſi voljno butaro ſhivljenja, de Goſpod pride in ti jo odusa-me.“ She mu puſhavnik ſvetje v puſhavo Te-bais v gornim Egíptu iti, tam bo veliko pobosh-nih mosh naſhel, ki ga bodo radi ſprejèli in mu prebivaliſhe pri njih dali. Puſhavnik mu veliko pripoveduje od miloſti in od uſmiljenosti Goſpo-dove, de je kakor odreſhenik ſvetá is nebés priſhel, vſe ljudi ſvelizhat; de je njih grèhe naſe vſel in ſa-nje umerl na léſu ſvetiga krisha. Ahasver je zhes veliko ſto lét ſopet ſolſe kifanja in hvale prelival.

Eniga dne je Ahasver poboshniga pufhavnika ifkal; pa ne najde ga nikjer, samo v kozhizi na lesení misí so te besede sapifane: „Velíka je tvo-ja pregréha, Ahasver, pa she vezhi je boshje usmiljenje!“ Ahasver vsame svojo palizo in popotje v pufhavo Tebais v gorni Egipt. V tem kraji Egipta je takrat veliko tavshent pufhavnikov prebivalo, ki so tukaj daljezh od vfiga sveta Bogu v tihi molitvi flushili, in kjér so smiraj iméli priloshnost dobre déla delati. Tje pride sdaj Ahasver. Njegova dúsha je bolj pokojna, njegovo serze je bolj mehko; sato mu tudi shivljenje med temi pufhavniki bolj dopade, svoje shivljenje si misli teshko butaro, katero mu je Gospod nalóshil, de sam pride.

Od leta do leta je Ahasver v svoji nefrezhi voljnejsi prihajal, s veseljem je bratam stre-gel, ki so daljezh okrog v posamefnih kozhizah stanovali, slasti pak je stare ozhake ljubil, ki so imeli fkerb sa mlajshi brate. S zhafama ga je vkljublivi napuh sapustil in sam sebe je sazhél sposnovati s ponishnostjo; pa vunder je imel premalo shive vere v Jesufa Kristusa, v katerim samim je pravo svelizhanje, pravi mir dobiti. Ahasver je dolgo med poboshnimi pufhavniki v Tebaískih gorah shivel, brata sa bratam v hladno semljo pokopaval in je nasadnje sam ostal v veliki egipzhanski pufhavi. Korenine in seljsa so mu bile shivesh in kjér je mogel, je dobre déla délal; vse ljudi je ljubil in tako mu je sopet vezh stoletij preteklo. Zhe se jih je nasaj spomnil, so se mu lé nektère léta sdéle. Ko je tako v pufhavi

shivel, safhlifhi enkrat, de je v daljni Arabii nov prerok vstal, ki uzhi, de je kershanstvo krivoverstvo in de ga satreti hozhe. Njegov pregovor je: Ala*) je Bog, in drusiga preroka ni, kakor Mahomed.

To safllifhati Ahasvera misel napade, de je Jesus prerok in de se bo njegov uk v nizh rasfhel, kadar nov mozhan prerok pride. V tej slepoti in v neumnim upu, de bode, ako kershanstvo mine, zhas njegoviga refhenja od tako sovrashniga popotvanja prifhel, sapufti nesfrezhni Ahasver tebaifko pufhavo, de bi noviga preroka poifkal in se s njegovim ljudstvom sdrushil.

Neverniki, ki so se po novim preroku Mahomedanzi imenovali, so she svojo skalovito domazhijo Arabio sapuftili in od Mahomeda peljani so jo — v neshtetim shtevilu, proti sveti desheli in Sirii pomerili, de bi tam v duhu svojiga noviga preroka njegov novi uk s ognjem in mezhem rashirjali. Sveto mesto Jerusalem je divje prihodnike is Arabje nar bolj v ozhi peklo; Ahasver jih ravno na poti proti temu mestu doide, se k njim pridrushil in gre v Jerusalem s stokrat stoterim klizanjem: „Ala je Bog, in drusiga preroka ni kakor Mahomed.“

Ko divji neverniki kershanske tempeljne ropajo in na visoke turne namesti svetiga krisha pol lune postavljajo, Ahasver s divjim veseljem svojiga ferza k boshjimu grobu hiti, kjér je boshji odrefhenik pozhival in zhasfito vstal, de bi si

*) Tako Turki Bogá imenujejo.

nove sashlushenje sa noviga preroka dobil, zhe bi
 s lastno roko sveto mesto rasdjel; sagrahi v svoji
 slepi krivi véri gorezho baklo, tezhe v tempelj
 in ga hozhe sashgati. Pa glej! Kaj se sdaj nje-
 govim ozhem prikashe: Zhaftit, kakor je is gro-
 ba vftal, se prikashe Gospod omamljenim ozhem
 nefrezhniga Ahasvera; strahota sgrabi s ojstrimi
 parklji ubosiga gresfnika, daljezh od sebe vershe
 baklo, de vgasne, grosa pretrese vse njegove ude
 in Ahasver pade na svoje kolena ter klizhe s
 trepetanjem: „Moj Gospod in moj Bog!“ Tako
 so ga nashli, kakor de bi bil she smeraj molil,
 na tleh svesti minih, ki so imeli grob varovati;
 is njegove molitve in is besedi: „Moj Gospod in
 moj Bog!“ ktere je vedno isgovarjal, so spos-
 nali, de nesnani zhlovek v Kristusa verje, praviga
 Boga; k njemu stopijo in ga kerstijo v iménu ozhe-
 ta, Sinu in svetiga Duha, poté ga seboj vsa-
 mejo v Libanonfke gore, kamor so pred serditimi
 neverniki beshali.

Od tistiga zhasa, ko je bil Ahasver vezhni-
 ga svelizhanja vreden storjen in je svojiga pra-
 viga ediniga Boga v serzu sposnal, se je tudi
 v serzu ves spreobernal; s svojo vero je usmi-
 ljenje sadobil; grehi so mu bili odpušteni, in
 zhe Ahasver od shtrafinge ravno ni bil refhen,
 je vunder od tistihmal mir in pokoj v svoji dushi
 obzhutil; otroku je bil enak, ki tefhko bolesin
 terpi in se pozhasi sa smert sóri, pa voljno in
 poterpeshljivo neosdravljive bolezhine terpi, ker
 vé, de mu naterno serze ljubeshni polno stréshe.
 V poboshni samoti je shivel Ahasver v pezhovji

Libanona v drushbi dobrih ljudi, dokler jim ni bilo pripušheno se v deshelo k svetimu odreshenikovimu grobu verniti in se tam vstanoviti. De bi se nad sanizhevanjem svetiga krisha masheval sveto deshelo ozhiftili od ajdov, ki so kristjane tako terdo stiskali, so se kershanfski narodi sklenili in se soper nevernike vsdignili; Kristusovi sovrashniki so bili premagani in kristjani so na mesto gerde pollune sveti krish postavili; Ahasver pa, ki je od fihmal mir in pokoj boshji v svojim serzu nosil, je bil med kershanfskimi vojshaki pervih eden, ki so v vrozhim boji sveto mesto dobili. Kako mu je bilo sdaj vse drugazhe pri serzu, kakor takrat, ko je s Mahomedanzi vred s krizhanjem: „Ala! Ala! je nash Bog, in drusiga preroka ni, kakor Mahomed!“ v Jerusalem derl, de bi sveti grob rasdjal.

Ahasver se je v vsih vojskah bojeval, ki so jih kristjani nekaj stolétij s Mahomedanzi iméli; ko so pa nasadnje ajdje serzhne kristjane, ako ravno so se junashko vojskovali, premagali, so se kristjani vunder s njimi tako pogodili, de je sveti grob v oblasti kristjanov ostal, in de jim je bilo pripušheno, sveto deshelo obiskovati in na grobu boshjiga Sinú tolashbe in pokoja iskati.

Ahasver, popotnik bres miru, se je sdaj s vso gorezhnostjo v Gospodovo flushbo vdal. Od fihmal ni drusiga délal, kakor vse poboshne vedno spremljeval, ki so is daljnih krajev k boshjimu grobu romali, svoje molitve tam opravljat, kjér je Jesus Kristus uzhil in terpel bitko smert na svetim krishu sa svelizhanje svetá.

Ahasver je svesti spremljevavez romarjev k Kristuovim grobu; s pokojnim serzam vidi stoletje sa stoletjem sginiti, vidi rodove se ponoviti, kakor stvari eniga dneva, in prizhakuje, kar ima vero, — s poboshno poterpeshljivostjo in s stanovitno voljan; dela ljubeshni opravlja prizhakajózh jutro velikiga dneva, sveto veliko Saboto, kateró vsi poboshni ljudje verjejo in polni upanja prizhakujejo.

